

Zapobieganie trudnościami wychowawczym

Szkoła to miejsce, w którym uczniowie spędzają dużo czasu. To po rodzinie najważniejsze dla nich środowisko wychowawcze. W ostatnich latach zauważa się w szkołach narastanie zjawiska zwanego trudnościami wychowawczymi. Są to drobne konflikty, niewłaściwe zachowania, a czasami poważniejsze wykroczenia graniczące z przestępczością.

Zarówno nauczyciele, jak i wychowawcy powinni prowadzić działania profilaktyczne, aby nie dopuścić do powstania problemów wychowawczych.

Przykłady działań profilaktycznych:

1. Indywidualne podejście do każdego ucznia w czasie zajęć lekcyjnych, czyli prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania oraz zróżnicowane zadawanie prac domowych.
2. Rozbudzanie aktywności uczniów poprzez ich współudział w organizowaniu lekcji, pracę zespołową.
3. Kształtowanie pozytywnej motywacji uczenia się i zachowania.

Efektywna praca z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze wymaga prawidłowo postawionej diagnozy pedagogicznej.

Składniki diagnozy pedagogicznej:

1. *Rozmowa* jest najczęściej stosowaną formą w procesie wychowawczym. W czasie jej trwania wychowawca poznaje trudną sytuację, w której aktualnie znajduje się dziecko i wspólnie z nim szuka sposobów przezwyciężenia zaistniałych trudności.
2. *Obserwacja* ucznia na lekcjach, przerwach, wycieczkach, w trakcie zabaw i gier.
3. *Testy* badające określone wiadomości czy umiejętności ucznia.

Na podstawie postawionej diagnozy pedagogicznej nauczyciel wyznacza dalsze kierunki pracy z dzieckiem sprawiającym trudności wychowawcze.

Według Mieczysława Łobockiego niezawodną pomocą w wychowawczym oddziaływaniu na wychowanków dezorganizujących prawidłowy tok zajęć są różne formy wzmacniania pozytywnego i negatywnego.

Formy wzmacniania pozytywnego: pochwała i uznanie dla wychowanka, który poczynił postępy w zachowaniu, nagradzanie za pomocą punktacji lub symbolicznych pamiątek (żetonów). Następny etap to udzielenie publicznej pochwały lub nagroda książkowa.

Formy wzmocnienia negatywnego: natychmiastowe reagowanie wychowawcy lub nauczyciela na niewłaściwe zachowanie ucznia lub ogółu uczniów, słowne upomnienie udzielane wychowankowi w tonie spokojnym i rzeczowym, odejmowanie punktów w wyniku określonych zachowań niepożądanych. Oczywiście wychowawcy najchętniej stosują techniki wzmocnienia pozytywnego. Wzmocnienie negatywne pojawia się tylko w przypadkach wyjątkowych.

Uważam, że stosowanie wymienionych przeze mnie zasad w codziennej pracy szkoły na pewno w znacznym stopniu przyczyni się do przewyciężenia bądź przynajmniej ograniczenia szkodliwego zjawiska, jakim są trudności wychowawcze.

Bibliografia:

1. Łobocki M., ABC wychowania dla nauczycieli i wychowawców, Warszawa 1992
2. Łobocki M., Praca wychowawcza z dziećmi i młodzieżą, Lublin 2001

Opracowanie: Małgorzata Syta